

За месото, хората и природата – About the meat, people and the nature

Хранителната ни диета е личен избор, който има реален ефект върху живота на хора от целия свят, върху околната среда, биоразнообразието, климата. Месото и месните продукти са сред храните с най-голям отпечатък върху природните ресурси и благосъстоянието на производителите, като създават рискове за човешкото здраве и безопасността на храните, добрите условия на труд, промени в климата, загуба на биоразнообразие, за водната и продоволствена сигурност, за хуманното отношение към животните и за справедливото разпределение на печалбите.

ЗДРАВЕ И БЕЗОПАСНОСТ НА ХРАНИТЕ – The Health and safety of the food

Месото от индустриалното животновъдство носи със себе си скрити заплахи за човешкото здраве. То не е здравословно поради масовото използване на хормони за ускоряване на растежа и антибиотици, които да гарантират, че животните ще издържат тежките условия за живот във фермите, докато дойде момента да отидат в клиниките.

Заплаха представлява и прекомерното използване на агрохимикали в производството на храните за животни, което почти не се регулира в световен мащаб. Тези химикали попадат в крайните хранителни продукти и се озовават на нашата трапеза, а след това и в човешкия организъм. Агрохимикалите достигат и подземните води, което може да доведе до замърсяване на питейната вода, както и до болести като рак на стомаха.

ДОСТОЙНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД – Working conditions and dignity

Битката за възможно най-ниските цени на месните продукти се води на гърба на работниците. Милиони хора по целия свят работят в лоши условия на труд за ниски надници в кланици и индустриални ферми на отдалечени и изолирани места в дълбоката провинция, „скрити“ от чувствителните очи на потребителите. Това, което вижда крайният потребител е само месото изложено в супермаркетите.

Индустриализацията доведе със себе си и процеса на деквалификация и механизация. Наемат се хора от най-бедните прослойки на обществото, включително имигранти. Текучеството на работна ръка е огромно. Работата е нискоквалифицирана, но на високи обороти, монотонна, с висок риск от трудови злополуки поради използването на опасни машини и химикали. Тя води до здравословни проблеми с гърба и крайниците, като не бива да забравяме и стреса от убиването на животните.

КЛИМАТ – Climate

Въглеродният отпечатък на един продукт включва всички емисии, генерирани през жизнения му цикъл – от производството до консумацията и излизането му от употреба.

Говорейки за месото, трябва да имаме предвид, че животновъдството, пряко и непряко, е отговорно за почти 1/3 от световните емисии от парникови газове. Към производството на месо и млечни продукти се съотнасят и индиректните емисии от производството на фуражи, торове и пестициди, освобождаването на CO₂ от почвата по време на оран, пресушаването на торфища и изчистването на площи за отглеждане на соя и други фуражни култури за изхранване на животните.

Животновъдството се нуждае от големи количества електрическа енергия за поддържане на машините в промишлените ферми, както и за съхраняването на месото и животинските продукти в огромни фризери. Необходим е и петрол за транспортирането на живите животни или месото и млечните продукти от една точка във веригата до друга. От друга страна производството на храна

за животните рядко съвпада с мястото на отглеждането им и често животинският тор трябва да бъде качен на кораби, за да може да бъде разпръснат над полята с посеви.

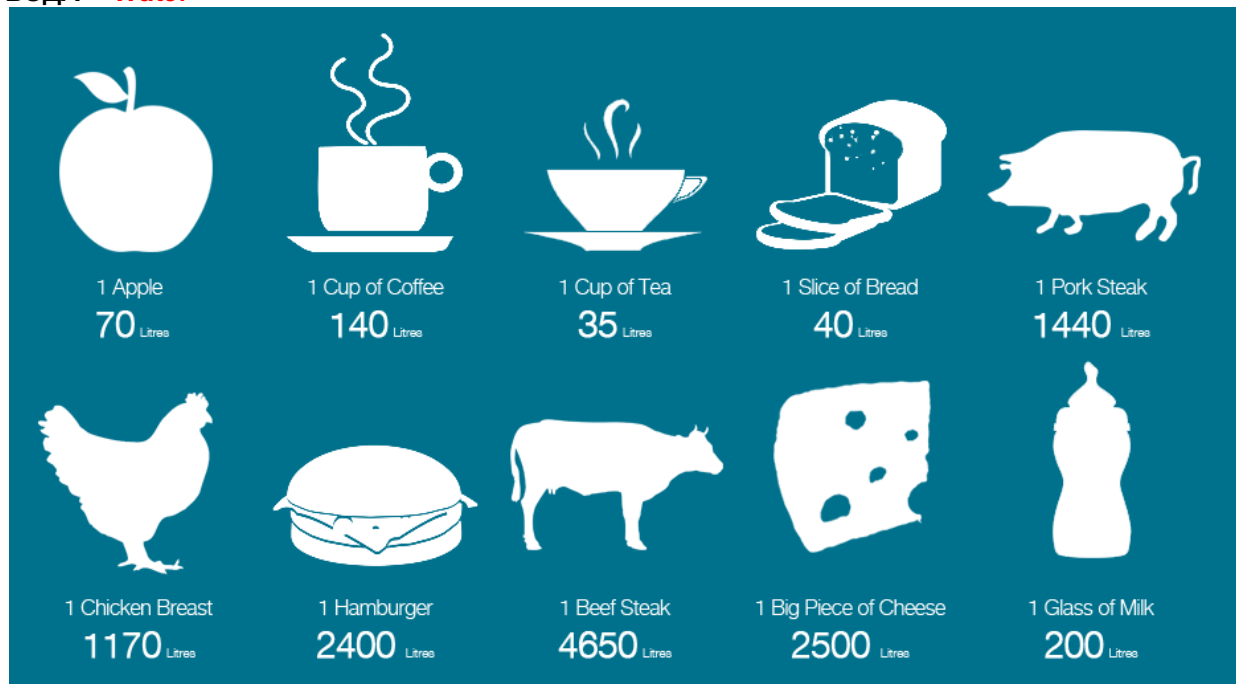
ЗАГУБА НА БИОРАЗНООБРАЗИЕ – Loss of Biodiversity

В резултат на прогресивното увеличение на консумацията на месо и животински продукти в световен мащаб са унищожени 1/5 от вековните дъждовни гори в бразилска Амазония, които се превръщат в ниви за отглеждане на фуражни култури и в пасища за животните. Според проучване, проведено от Националния институт за космически изследвания (INPE) с помощта на сателитни изображения, 62,2% от обезлесената земя се използва като пасища за добитъка. Само 4,9% са обработваеми, а 21% не се използват и са обхванати от вторична растителност. Разширяващото се в другите части на Бразилия отглеждане на соя за фураж и захарна тръстика за етанол, засилва допълнително разрушителния натиск върху тропическите гори.

Прекомерната употреба на химически торове, пестициди и хербициди вреди на организмите в почвите и водите, както и на цели екосистеми. Азотът и фосфорът, използвани в торовете, биват отнасяни чрез теченията на реките и стигат до крайбрежните води. Там тези хранителни вещества стимулират растежа на водорасли, водни растения и бактерии, които изчерпват разтворения в морската вода кислород и в следствие се образуват т.н. „мъртви зони“ (зони с недостатъчно кислород). За проблема допринасят и остатъци от лекарства, болестотворни организми, калий и тежки метали. Сериозно пострадали са Мексиканския залив, Южнокитайско море, но също и европейски морета като Балтийско, Черно, Испанския и Адриатическия бряг.

ВОДА – Water

Най-големият ползвател на вода в световен мащаб е аграрният сектор, който консумира 70% от пресните води (20% остават за индустрията и 10% за домакинствата). Високата консумация на месо води до индустриализация на аграрния сектор, а това – до прекомерно използване на реките и езерата. Най-голямо количество вода е необходимо за отглеждането на фуражите, с които се хранят животните, следвано от индустриалните фабрики за добив и преработка на месото. Животинският тор, който излиза от фабриките, замърсява подпочвените води с нитрати и антибиотици. Проблем е и свръхизползването на торове – растенията не успяват да усвоят хранителните вещества, като по този начин нежелани субстанции отново стигат до реките и езерата.

ПРОДОВОЛСТВЕНА СИГУРНОСТ -

Глобалната месна индустрия поставя хората и преживните животни в условия на конкуренция за храна. В световен план повече от 40% от годишните добиви на пшеница, ръж, овес и царевица отиват за изхранване на животни, като повече от 1/3 от 14-те млрд. хектара обработваема земя се използва за отглеждане на тези култури. Така стигаме до ситуации, в които местното население е принудено да гладува. Това се случва в страни-големи производители на зърнени храни за животни в Африка, Югоизточна Азия, Латинска Америка.

ХУМАНО ОТНОШЕНИЕ КЪМ ЖИВОТНИТЕ -

Три са основните тенденции в движението за животните:

Активистите за хуманно отношение към животните (animal welfare) се противопоставят на честите нарушения на разпоредбите и жестокостта към животните, към което се включват нараняванията по време на дългото транспортиране от фермите до кланиците, недостатъчната анестезия и др. е искат осигуряване на по-добри условия за животните – „по-големи клетки, по-дълги синджир“, както и „по-хуманно“ отнемане на живота им. Според активистите за правата на животните (animal rights) месната индустрия се отнася към животните като към обикновени продукти, а не като към индивидуални, съзнателни същества, каквито са. Научно доказано е, че изпитват чувства като болка и страх и поради тази причина не бива да бъдат използвани за месо, облекло, експерименти, забавления и печалба. Активистите за освобождаване на животните (animal liberation) не искат просто да се реформират месните индустрии, а да се премахнат напълно. Те вярват в идеята, че животните не трябва да бъдат опитомявани, експлоатирани или държани в плен.

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПЕЧАЛБИТЕ

Същевременно печалбите от месната индустрия остават за няколко международни корпорации, чието съществуване паралелно с малки производители става почти невъзможно. За пример, десет корпорации доставят 88% от общия брой свине и продукти от свинско месо в целия свят. Животните идват предимно от собствени бази за отглеждане, преработват се в собствени фабрики и често се продават под собствена марка на тези корпорации. Подобна стратегия цели да извлече максимум печалба от хранителната верига – „от полето до масата“ – само за един икономически субект. Уедряването на бизнеса чрез сливания и придобивания, икономииите от мащаба и по-ефективното производство на месо са начините за увеличаване печалбите на акционерите, но не и за производство щадящо околната среда с полезни за хората продукти.

ИМА ЛИ И ДРУГ НАЧИН? – are there any other alternatives?

Алтернативите са сред нас – съществува дребно-мащабно производство на месо, при което животните се отглеждат в подходящи условия, хората работят в достойни условия на труд, уважава се околната среда и човешкото здраве. Всеки един от нас може и да намали консумацията си на месо, като така смекчи негативните ефекти от индустриалното производство на този продукт.

Източник: MEAT ATLAS Facts and figures about the animals we eat, 2014, Friends of the Earth Europe
http://www.foeeurope.org/sites/default/files/publications/foee_hbf_meatatlas_jan2014.pdf